
Semesteremne i teologi

1.0 Generell innføring

Semesteremne i teologi (10 vekttall) er en videreføring og fordypning av følgende emner fra grunn- og mellomfagsstudiet:

- * bibelvitenskap
- * dogmatikk
- * teologihistorie.

Det forutsetter avlagt eksamen i mellomfaget og 10 vekttall i gresk.

2.0 Studiets oppbygning

Semesteremne i teologi gir 10 vekttall. Fagkretsen er bygd opp på følgende måte:

GT:	Fordypning i Det Gamle Testamente	2 vekttall
	1. Forskningshistorie	
	2. Profeti og oppfyllelse	
NT:	Fordypning i Det Nye Testamente (2 av tre emner velges)	3 vekttall
	1. Kristushymner	
	2. Studier i Hebreerbrevet	
	3. Johannes Åpenbaring	
ST:	Fordypning i temaer i dogmatikk (3 av 6 emner velges)	3 vekttall
	1. Hovedspørsmål i teologisk prolegomena	
	2. Skapertro og naturforvaltning (ev. naturetikk)	
	3. Den Hellige Ånds person og gjerning	
	4. Det kristne håp og de siste ting	
	5. Kristi person og gjerning	
	6. Den kristne menighet og dens tjenester	
KMH:	Fordypning i teologihistorie	2 vekttall

3.0 Fagbeskrivelse og pensum

3.1 Det gamle testamente (2 vekttall)

Studiet av Det Gamle Testamente på dette nivå er å forstå som faglig fordypning i forhold til mellomfaget. Dette reflekteres både i valg av litteratur og arbeidsmåter. Selv om undervisning er obligatorisk, vil det nå i langt større grad bli stilt krav til studentenes egen refleksjon. Derfor vil de bli pålagt å arbeide mer med egenstudier og i kollokviegrupper, som de selv må organisere både faglig og praktisk.

3.1.1 Forskningshistorie

Emnebeskrivelse:

Gjennom en oversikt over *gammeltestamentlig forskningshistorie* i nyere tid vil en prøve å vise hvor en nå står og hva som har ført oss hit. Det skal hjelpe studentene til å vurdere de forskjellige teorier som bringes til torgs.

Litteratur:

Hasel, G.

1991 *Old Testament Theology: Basic Issues in the Current Debate* (4.edition), Eerdmans, Grand Rapids, 208 sider

eller:

Clements, R.E.

1979 *A Century of Old Testament Study*, Lutterworth Press, London, ca. 150 sider.

Dessuten:

Barstad, H.M.

1993 *Det gamle testamente. En innføring*, Dynamis, Oslo, s. 103 -135.

Childs, B.S.

1979 *Introduction to the Old Testament as Scripture*, SCM Press, London, 1979 eller senere utgaver, s.30-45; 49-68.

3.1.2 Profeti og oppfyllelse

Emnebeskrivelse:

Forholdet mellom GT og NT vil en belyse spesielt ut fra synsvinkelen *profeti og oppfyllelse*. Men også andre linjer vil bli berørt. En vil ta utgangspunkt i GTs egen måte å tilrettelegge håpet på. Deretter vil en berøre mellomtestamentlig tid og også vise hvordan dette blir utfoldet i NT. På denne måten vil en ivareta både den historiske siden av stoffet og holde fram en helhetlig bibelforståelse.

Litteratur:

Sæbo, M.

1979 "Eschaton og eschatologia" i Sæbo, M, *Ordet og Ordene. Gammeltestamentlige studier*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 180 - 192.

- Collins, J.J.
1987 "Prophecy and Fulfillment in the Qumran Scrolls" i JETS 30/3 (sept 1987), 12 sider.
- Raen, G.
1986 "Forholdet mellom Det gamle og Det nye testamente" i Kleppa og Sjaastad (red), *Det gjelder Guds ord*, Lunde, Oslo, 18 sider.
- Kronholm, T.
1983 *Han åpnet deres forstand*, Luther, Oslo, s. 9-32.
- Longenecker, R.
1975 *Biblical Exegesis in the Apostolic Period*, Eerdmans, Grand Rapids, s. 19-50.
- Ladd, G.E.
1985 *De siste ting*, Lunde, Oslo, s. 9-22.
- Baasland, E.
1991 *Ordet fanger*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 187-202.
- France, R.T.
1971 *Jesus and the Old Testament*, Tyndale Press, London, s. 38-80.

3.2 Det nye testamente (3 vekttall)

Studentene skal velge to av de tre emneområdene som presenteres nedenfor. "Kristushymner hos Paulus" vil alltid inngå i opplegget sammen med ett av de to andre.

3.2.1 Kristushymner hos Paulus

Emnebeskrivelse:

En del sentrale tekster i NT er litterært sett av hymnisk karakter. I dette kurset vil en på grunnlag av den greske tekst ta for seg tekster som kan kalles Kristus-hymner (Fil 2, 6-11; Kol 1, 15-20; 1Tim 3, 16). Innholdsmessig er disse tekstene av en særlig betydning for kristologi og soteriologi. Hensikten med dette kurset er at studentene skal arbeide noe grundigere både med disse tekstenes litterære egenart og deres teologi. Ut fra de nytestamentlige hymnenes art vil en også fokusere lovprisningens plass og funksjon i kirken.

Pensum:

Tekst på grunnlag av gresk:

Fil. 2,6-11; Kol. 1,15-20; 1.Tim. 3,16

Litteratur:

- Martin, R.P.
1983 *Carmen Christi. Philippians 2: 5-11. In recent interpretation and in the setting of early Christian worship.* Eerdmans, Grand Rapids, s. 24-89.
- Martin, R.P.
1964 "An Early Christian Hymn (Col. 1: 15-20)" in *Evangelical Quarterly* no.36, pp. 195-205.
- Fee, G.D.
1995 *Paul's Letter to the Philippians* (NICNT), Eerdmans, Grand Rapids, pp. 191-229.
- Hengel, M.
1978 *Hymn and Christology*, *Studia Biblica*, III/1978, Papers on Paul and other New Testament Authors, ed. E. A. Livingstone (JSNT Suppl. Series 3), Sheffield, pp.173-197.
- Howard, G.
1978 *Phil. 2: 6-11 and the Human Christ*, in *The Catholic Biblical Quarterly*, 40, 1978, pp. 368-387.
- Gundry, R.H.
1970 "The Form, Meaning and Background of the Hymn Quoted in I Timothy 3: 16" in Ward Gasque, W. and Martin, R.P. (eds.), *Apostolic History and the Gospel. Biblical and Historical Essays Presented to F. F. Bruce*, Pasternoster Press, Exeter, England, pp.203-22.
- Beasley-Murray, P.
1980 "Colossians 1: 15-20: An Early Christian Hymn, Celebrating the Lordship of Christ" in Hagner, D.A. and Harris, M.J. (eds.), *Pauline Studies. Essays Presented to F. F. Bruce*, edited by , Pasternoster Press, Exeter, England, pp.169-183.
- O'Brian, P.T.
1982 *Colossians, Philemon*, World Biblical Commentary, vol. 44, World Books, Waco, Texas, p. 31-63.

3.2.2 Studier i Hebreerbrevet

Emnebeskrivelse:

Hebreerbrevet har på grunn av sin særpregede Kristus-forkynnelse, spilt en betydelig rolle i teologi og forkynnelse i kirkens historie. Hovedvekten vil bli lagt på Kristi person og hans gjerning som øversteprest. En vil dessuten vekselvis ta opp noen andre tema, som Guds folks situasjon i verden, formaning og kerygma, eskatologi og skriftbruk og skrifttolkning i Hebreerbrevet.

Pensum:

Tekster på grunnlag av gresk :

1, 1- 2, 18; 4, 14 - 5,10; 7, 1 - 28; 9, 11- 10, 18.

Litteratur:

- Bruce, F.F.
1971 *The Epistle to the Hebrews*, The New London (International) Commentary on the New Testament, Eerdmans, Grand Rapids, pp. 1-53; 84-106; 133-160; 199-242.
- Guthrie, D.H.
1991 *The Structure of Hebrews: A Textlinguistic Analysis*, Dissertation, Southwestern Baptist Theological Seminary, pp. 16-34; 55-60; 88-99.
- Hurst, L.D.
1987 "The Christology of Hebrews 1 and 2" in *The Glory of Christ in the New Testament*, Clarendon Press, Oxford, p. 151-164.
- Lane, W.L.
1991 *Hebrews*, World Biblical Commentary , vol. 47A-B, World Books, Waco, Texas, p. ciii-cl.
- Parsons, M.C.
1988 "Son and High Priest: A study in the Christology of the Hebrews" i *Ev Q* no.60, p.195-215.

3.2.3 Johannes Åpenbaring

Emnebeskrivelse:

Bibelens siste bok er rik på bilder og vage hentydninger. Den har ofte stått sentralt i sekters og religiøse yttergruppers lære og fromhetsliv. Blant bibelforskere har boken svært vekslende status, ikke alle finner plass for den innenfor rammen av den øvrige nytestamentlige teologi.

Målet med studiet av Johannes Åpenbaring her er dels å søke skriftets historiske mening ut fra sentrale avsnitt, dels også å kjenne til og kunne imøtegå utbredte tolkninger i sekter og grupper en vil møte i samfunnsdebatt og kirkebilde. Tekstene studeres ut fra den greske tekst.

Pensum:

Tekst på grunnlag av gresk:

Kap.1; 4-5; 7; 12-13 og 19,11-21,27

Litteratur:

- Sweet, J. *Byttet ut med MOUNCE*
1990 *Revelation*, SCM, London, pp. 1-74, 111-131, 146-154, 193-219, 281-310.
- Bauckham, R.
1993 *The Climax of History*, T&T Clark, Edinburgh, pp. 384-452.

3.3 Systematisk teologi. (3 vekttall)

Undervisningen i systematisk teologi ved Fjellhaug Misjonshogskole omfatter dogmatikk, etikk, apologetikk, religionsteologi samt de prinsipielle delene av missiologien.

I *Semesteremne i teologi* er studiet av systematisk teologi viet hovedspørsmål i dogmatikken. Det tilbys seks emner. Av disse velger studenten tre til fordypet studium. En kan ikke rekne med at det alltid undervises i alle seks temakretsene. Målet for dette studium, er å dyktiggjøre studentene til selvstendig teologisk tenkning og tilegne seg en dypere forståelse for grundig teologisk arbeid innen fagområdet. Følgende valgemner tilbys:

3.3.1 Hovedspørsmål i teologisk prolegomena

Emnebeskrivelse:

De grunnleggende prinsippspørsmålene har hatt en sentral plass i den dogmatiske tradisjon. I nyere tid har hermenevtikk og fundamentalteologi blitt sentrale felter. Dette kurset vil ta opp en del viktige spørsmål innen dette området.

Litteratur:

- Sannes, K.O.
1985 *Prolegomena til dogmatikken*, Menighetsfakultetet, Oslo, s.5-159.
- Bohlmann, R.A.
1983 *Principles of Biblical Interpretation in the Lutheran Confessions*, CPH, St.Louis, pp.25-74; 89-111.
- Baasland, E.
1991 *Ordet fanger*, Universitetsforlaget, Oslo, s.187-213.
- Packer, J.I.
1983 "Infallible Scripture and the Role of Hermeneutics" in Carson, D.A. and Woodbridge, J.D. (eds.), *Scripture and Truth*, IVP, Leicester, pp.325-356.

3.3.2 Skapertro og naturforvaltning (ev. naturetikk)

Emnebeskrivelse:

I de senere år har spørsmål som natur, livsvilkår og ansvarlig forvaltning kommet i fokus i fagmiljøer så vel som i den alminnelige opinion. Kirken og teologien må også tenke igjennom disse spørsmålene ut fra Bibelens skapertro og det kristne håpet. Kurset vil bidra til at de framtidige misjonsarbeiderne skal få et informert og reflektert forhold til disse høyst aktuelle spørsmålene.

Litteratur:

- Asheim, I.
1990 "Vern om skaperverket" i *Om alle land lå øde*, Presteforeningens studiebibliotek nr 34, Den norske kirkes presteforening, s. 153-169.
- Berge, K.
1992 "Skapertro og naturvitenskap - temaet og spørsmålene" i Jostein Sæther (red), *Skapartru og naturvitenskap*, NLA-Forlaget, Bergen s. 7-29.
- Bispemotet
1992 *Forbrukersamfunnet som etisk utfordring. En utredning*, Verbum, Oslo, s. 12-113.

- Henriksen, J.-O.
1994 "Natur" i Thorbjørnsen, S.O. (red.), *Utfordringer og ansvar. Områdeetikk*. Universitetsforlaget, Oslo, s. 83-114.
- Stuhlmacher, P.
1990 "Den økologiske krise som utfordring til den bibelske teologi" i *Om alle land lå ode*, Presteforeningens studiebibliotek nr 34, Oslo, s. 85-106.
- Thorbjørnsen, S.O. og Heiene, G.
1991 *Håp for drivhuset. Miljøkrise og kristen tro*, Credo Forlag, Oslo, s. 8-106.

3.3.3 Den Hellige Ånds person og gjerning

Emnebeskrivelse:

Den Hellige Ånd, den tredje person i guddommen har en stor plass i Bibelen og er avgjørende for den kristne menighets liv og virke. Det er samtidig store forskjeller i forståelse av den Hellige Ånd og dens gjerning. Vi vil i dette studiet søke å forstå hva Bibelen lærer om Åndens vesen og funksjon samtidig som vi har nyere utfordringer for øye.

Litteratur:

- Erickson, M.
1991 *Christian Theology*, Baker, Grand Rapids, pp. 845-863.
- Block-Hoel, N.E.
1977 "Den Hellige Ånd i Pinsebevegelsen" i *Norsk Tidskrift for Misjon*, -77, s. 75-86.
- Packer, J.I.
1984 *Keep in Step With the Spirit*, IVP, Leicester, pp. 55-270.

3.3.4 Det kristne håp og de siste ting

Dette er et viktig tema både i GT og NT. I dette studiet vil vi undersøke nærmere hva Bibelen har å si om dette emnet og særlig rette oppmerksomheten på Jesu eskatologiske forkynnelse og apostlenes lære om de siste ting, og søke å gi en samlet og systematisk fremstilling av emnet. Dette gjøres ved å drøfte ulike syn som har gjort og gjør seg gjeldende.

Litteratur:

- Clouse, R.
1977 *The Meaning of the Millennium*, IVP, Illinois, pp. 17-40; 63-92; 117-141; 155-187.
- Erickson, M.
1991 *Christian Theology*, Baker, Grand Rapids, pp. 1149-1241.
- Aalen, S.
1977 *Jesu forkynnelse om Guds rike etter de synoptiske evangelier*, Universitetsforlaget, Oslo, s. 2-23.
- Austad, T.
1970 *Eskatologiens plass i dogmatikken*, TTK 41, s. 171-184.
- Skarsaune, O.
1992 *Endetid. Hvordan forstå Bibelens endetidsprofetier?*, Credo, Oslo, 64 sider.

3.3.5 Kristi person og gjerning

Emnebeskrivelse:

Sporsmålet om hvem Jesus er, er ett av hovedlærepunktene i Bibelen, og kristologien har helt fra oldkirken til i dag vært et av de sentrale lærespørsmålene i den kristne tro, og som det for kirken har vært avgjørende å fastholde. Jesu person og hans frelsesverk er uatskillelige. En vil søke å belyse emnet både fra Bibelen og dogmehistorien og drøfte aktuelle synspunkter i nyere debatt.

Litteratur:

- Skarsaune, O.
1988 *Inkarnasjonen: Myte eller faktum?* Lunde, Oslo, 118 sider.
- Erickson, M.
1991 *Christian Theology*, Baker, Grand Rapids, pp. 761-841.
- Runia, K.
1984 *The Presentday Christological Debate*, IVP, Leicester, pp. 33-100.
- Bediako, K.
1983 "Biblical Christologies in the Context of African Traditional Religions" in Samuel, V. and Sugden, C., *Sharing Christ with the Two Thirds World*, Eerdmans, Grand Rapids, pp.81-113.

3.3.6 Den kristne menighet og dens tjenester

Emnebeskrivelse:

Temaet, med et fremmedord "ekkesiologi", har sin bakgrunn i GT's tale om Israel som Guds folk. En vil her se nærmere på den kristne menighets vesen og oppdrag, alle kristnes alminnelige prestedømme, nådegavene og de forskjellige tjenester Gud bruker til å bygge sin menighet. En vil presentere de viktigste syn på dette emne, samt ta opp til vurdering nyere tendenser i moderne menighetsliv.

Litteratur:

- Sorhus, M.
1978 *Biblical Principles for Ministering*, Master Thesis, Concordia, 80 pages.
- Berkhof, L.
1976 *Systematic Theology*, The Banner of Truth Trust, Edinburgh, pp. 553-603.
- Skjevesland, O.
1993 *Huset av levende stener*, Verbum, Oslo, s. 15-92.
- Vågen, T.
1977 "Bibelsk forsamlingsyn" i *Veien Fram. Grunnsyn og arbeidsmåter i Norsk Luthersk Misjonssamband*, Lunde, Oslo, s. 245-275.
- Hope, L.
1977 "Kyrkja og lekmannsarbeidet" i *Veien Fram. Grunnsyn og arbeidsmåter i Norsk Luthersk Misjonssamband*. Lunde, Oslo, s. 228-244.
- Hoas, B.
1986 "Bibelens lære om kirken" i Kleppa, J. og Sjaastad, E., *Det gjelder Guds folk*, Lunde, Oslo, s. 29-47.
- Dybdal-Holthe, N.
1986 "Kyrkjesynt i norsk kristenliv - eit oversyn" i Kleppa, J og Sjaastad, E., *Det gjelder Guds folk*, Lunde, Oslo, s. 128-142.

3.4 Kirke- og misjonshistorie (2 vekttall)

En misjonshogskole forbereder studentene for en tjeneste i kirke og misjon i andre kultursammenhenger. De vil møte og samarbeide med representanter for andre kirkelige bevegelser og tradisjoner. Alle disse har sine rotter som dels er felles, dels nokså ulike. Gjennom studiet av kirke- og misjonshistorie skal studentene få en dypere forståelse for den lange historie som har vært med og forme det mosaikkbildet som det internasjonale kirkebildet er. Hensikten med studiet av kirke- og misjonshistorien er å gi innblikk i den kristne kirkes åndelige utvikling og geografiske vokster fra aposteltiden til våre dager.

I *Semesteremne i teologi* er studiet av kirkehistorie viet teologihistorien med vekt på oldkirken, nytiden og tiden etter første verdenskrig..

3.4.1 Teologihistorie

Emnebeskrivelse:

Teologihistorie er en viktig del av faget kirkehistorie. Dessuten tjener det også som støttefag for studiet av systematisk teologi som må skje i dialog med ulike syn og teologiske tradisjoner. I dette faget tar en for seg hvordan den kristne kirke i ulike perioder har forstått det kristne budskapet. En vil spesielt ha dogmedannelsen, teologiske prinsippsspørsmål og sentrale lærespørsmål for øye.

1. Oldkirken: treenighetslæren, kristologien og kirketankens utvikling.
2. Som bakgrunn for teologien i nytiden (ca 1700-1914) vil en i undervisningen gi en kort oversikt over ortodoksiens og pietismens teologi. I nytidens teologi vil det særlig legges vekt på konsekvensene av rasjonalismens syn på fornuft og åpenbaring for det teologiske helhetssynet hos ledende teologer og teologiske retninger.
3. Siste del av kurset behandler moderne teologi, dvs. teologien tiden etter 1. verdenskrig.

Litteratur:

Kelly, J.N.D.

1960 *Early Christian Doctrines*. Harper & Row, New York, ca 220 sider.

Grenz, S.J. and Olson, R.E.

1996 *20. århundrets teologi*. Credo forlag, Oslo.

4.0 Eksamen

Følgende prøver avlegges i fordypning i teologi:

1. En 8-timers skriftlig prøve under eksamensvilkår. Det kan bli gitt én eller flere oppgaver.
2. En muntlig prøve etter at sensur for den skriftlige prøven er falt. Den muntlige prøven kan justere karakteren på den skriftlige prøven med inntil 0,3 poeng.